

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΟΥ ΛΕΠΡΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΛΕΠΡΑΣ*

Υπό

Δρος ΔΡΙΣΤ. Κ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
Υφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ παροῦσα ὁμιλία μας ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο σκέλη, ἐν τῷ θρησκευτικόν, δεύτερον τὸ ἱατρικόν. Θὰ ἀναπτύξωμεν τὸ πρῶτον καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ δεύτερον, μὲ τὰ συμπεράσματά μας.

Ἐν ἀρχῇ ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὸν ἄνθρωπον, «καὶ τὰ διάφορα νοσήματα», προσθέτει ὁ διάσημος Γάλλος δερματολόγος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος Ricord. Μὲ τὴν τελευταίαν του φράσιν θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι αἱ νόσοι ἀνεφάνησαν ἐπὶ τῆς γῆς μαζὺ μὲ τὸν ἀρχέγονον ἄνθρωπον. Ὁ μικρόκοσμος, δηλαδὴ ὁ κόσμος τῶν μικροβίων, ἀνέκαθεν συνυπῆρχε μὲ τὸν μακρόκοσμον, δηλαδὴ μὲ τὰ ζῶα καὶ τὸν ἄνθρωπον.

Μία ἀπὸ τὰς νόσους αὐτάς, γνωστὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι καὶ ἡ λέπρα, περὶ τῆς ὁποίας θὰ ὁμιλήσωμεν. Ἡ λέπρα ἐμάστιζε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων. Πρῶτὴ ἐστία τῆς φέρεται ἡ Ἄπω Ἀνατολή, καὶ δὴ ἡ Κίνα καὶ αἱ Ἰνδίαί. Ἐκεῖθεν ἐπεξετάθη πρὸς τὴν λοιπὴν Ἀνατολήν. Ὑπὸ τὸ ὄνομα «κούστα» ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἰνδῶν. «Ζέντ» τὴν ἀποκαλοῦσαν οἱ Πέρσαι, «ζαραάτ» οἱ Ἑβραῖοι. «Λεύκη» ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους καὶ «ἐλεφαντίασις τῶν Ἑλλήνων» ἐκαλεῖτο. Τὸ ὄνομα λέπρα ἐδόθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων συγγραφέων ἐκ τῆς ἰνδικῆς λέξεως «λάπ», ποῦ σημαίνει λέπιον, καὶ ἐννοοῦσαν νόσον τῶν λεπίων.

* Διάλεξις γενομένη εἰς τὸν «Παρασσὸν» τὴν Κυριακὴν 15ην Δεκεμβρίου 1963, ὁργανωθείσα ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ἡ νόσος ἀναφέρεται εἰς τὰς ἱερὰς Βέδας τῶν Ἰνδῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς αἰγυπτιακοὺς παπύρους τοῦ Ebers φαίνεται δὲ ὅτι ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων ἐμάστιζε καὶ τὴν Ἰουδαίαν, ἀφοῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Σχετικὰ περὶ λέπρας ἀναγράφονται εἰς τὸ «Λευϊτικόν». Τοῦτο εἶναι τὸ τρίτον βιβλίον τῆς «Πεντατεύχου» καὶ περιέχει οὐχὶ ἱστορικὰ γεγονότα, ὡς τὰ δύο προηγούμενα («Γένεσις», «Ἐξοδος») ἀλλὰ νομοθετικὸν ὕλικὸν καὶ διατάξεις τοῦ τρόπου τελέσεως τῆς λατρείας καὶ τῆς τηρήσεως τῆς θρησκευτικῆς καθαρότητος μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Συγγραφεὺς τῆς «Πεντατεύχου» φέρεται ὁ Μωυσῆς, ποῦ ἦτο προφήτης καὶ ἐξῆσε περὶ τὸν 16ον αἰῶνα π.Χ.

Εἰς τὸ «Λευϊτικόν» λοιπὸν (κεφάλαιον ΙΓ', ἐδάφιον 1-54) ἀναγράφονται ἐν περιλήψει τὰ ἐξῆς: Εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρῶν, τὸν ἱερέα αὐτοῦ (οἱ ἱερεῖς παρ' ἀρχαίοις ἐξετέλουν καὶ ἱατρικὰ καθήκοντα): ὅταν οἰοσθήποτε ἄνθρωπος ἔχει οἰδημα ἢ ἐξάνθημα ἢ φλόγωσιν ἐπὶ τοῦ δέρματός του καὶ ἀναπτύχθῃ τοῦτο εἰς πληγὴν, νὰ ὀδηγηθῇ οὗτος εἰς τὸν Ἀαρῶν, τὸν ἱερέα, ἢ εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς υἱούς του, τοὺς ἱερεῖς. Ὁ ἱερεὺς θὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν βλάβην καὶ ἐὰν μὲν ἡ πληγὴ εἶναι βαθυτέρα τοῦ δέρματος πρόκειται περὶ προσβολῆς λέπρας καὶ ὁ ἱερεὺς θὰ τὸν κρίνῃ ὡς ἀκάθαρτον. Ἀλλ' ἐὰν ἡ φλόγωσις ἐπὶ τοῦ δέρματος εἶναι λευκὴ καὶ δὲν εἶναι βαθυτέρα τοῦ δέρματος, ὁ ἱερεὺς θὰ τὸν θέσῃ ὑπὸ κάθαρσιν (ὑπὸ παρατήρησιν ὅπως λέγομεν σήμερον), κλειστὸν

ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας (δηλαδή ἐν ἀπομονώσει). Μετὰ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ἐὰν ἡ βλάβη δὲν μετεβλήθῃ κατὰ τὸ χρῶμα καὶ δὲν ἔχῃ ἐξαπλωθῆ, ὁ ἱερεὺς θά τὸν θέσῃ ὑπὸ κάθαρσιν ἐπὶ ἄλλας ἑπτὰ ἡμέρας, μετὰ τὰς ὁποίας, ἐὰν ἡ βλάβη ἀμαυρωθῆ καὶ δὲν ἐξαπλωθῆ, ὁ ἱερεὺς θά τὸν κρίνῃ ὡς καθαρόν. Ἄλλ' ἐὰν τὸ ἐξάνθημα ἐξηπλώθῃ ἐπὶ τοῦ δέρματος, ὁ ἱερεὺς θά τὸν κρίνῃ ἀκάθαρτον· πρόκειται περὶ λέπρας. Ἐπίσης τὸ τραχὺ κρέας, δηλαδή φύματα πού ἀυλακώνουν τὸ δέρμα, φανερώνουν λέπραν. Ἐν συνεχείᾳ γίνεται διάκρισις μεταξύ ἀπλοῦ ἐγκαύματος καὶ λέπρας ἀναπτυχθείσης ἐπὶ ἐγκαύματος (δηλαδή διαφορικὴ διάγνωσις). Τὸ πρῶτον ἀμαυροῦται, τὸ δεύτερον ἐξελισσεται, χωρεῖ βαθύτερον τοῦ δέρματος καὶ ἐπεκτείνεται κατ' ἐπιφάνειαν. Συνιστᾶται ὅπως τοῦ λεπροῦ σχισθοῦν τὰ ἐνδύματα, ἡ κόμη νὰ εἶναι λυτὴ καὶ ὁ ἴδιος νὰ φωνάζῃ «ἀκάθαρτος, ἀκάθαρτος» (ὥστε νὰ ἀποσύρεται ὁ κόσμος κατὰ τὴν διέλευσίν του), ἡ κατοικία του νὰ εὐρίσκεται ἔξω τοῦ στρατοπέδου (διὰ νὰ μὴ μεταδίδῃ τὴν νόσον). Τὰ ἐνδύματα τοῦ λεπροῦ, μάλλινα ἢ λινά, ὑφαντὰ ἢ πλεκτὰ ἢ δερμάτινα, συνιστᾶται ὅπως καίονται (ὁ προχειρότερος τρόπος ἀπολυμάνσεως), ἂν δ' ὅμως δὲν ἔχουν μολυνθῆ, ἀπλῶς νὰ πλένονται. Ὁ καθαριζόμενος (ἰαθεὶς) θά πλύνῃ τὰ ἐνδύματά του, θά ξυρίσῃ τὰς τρίχας του καὶ θά λουσθῆ. Πρὸς ἐξίλασμον δὲ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου διὰ τὴν κάθαρσιν, συνιστᾶται ὅπως ὁ καθαριζόμενος θυσιάσῃ ἄμνον ἢ τρυγὸνα ἢ νεοσσὸν περισσεύον, ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς του δυνατότητος. Διὰ τὴν ἐκ τῆς λέπρας κάθαρσιν τῆς οἰκίας (διὰ τὴν ἀπολύμανσιν) ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ οἰκία ἐκκενωθῆ, οἱ τοῖχοι τῆς ἀποξεσθοῦν καὶ ἐπαναχρισθοῦν, ἐν ἀνάγκῃ δὲ ἡ οἰκία νὰ κατεδαφισθῆ. Οἰοσθήποτε ἔχει κοιμηθῆ ἢ φάγῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ νὰ πλύνῃ τὰ ἐνδύματά του (παραγγέλματα δηλαδή ἀπολυμάνσεως καὶ ὑγιεινῆς ἰσχύοντα καὶ σήμερον).

Ἐπίσης, εἰς τὸ βιβλίον τῶν «Ἀριθμῶν» συναντῶμεν τὴν λέπραν. Τὸ βιβλίον τοῦτο καλεῖται οὕτω ὡς ἐκ τῆς προτασομένης

ἀριθμήσεως τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ. Δώδεκα ἦσαν αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ὅμως αὐταὶ ἀπετέλουν ἐν ἐνιαῖον ἔθνικόν σύνολον. Τὸ βιβλίον τοῦτο συνεχίζει τὴν ἱστορίαν τῶν δύο πρώτων βιβλίων τῆς «Πεντατεύχου» ἀλλ' ἀναγράφει καὶ νομοθετικὰς τινὰς διατάξεις, ὡς π.χ. κανονισμοὺς περὶ λεπρῶν. Συγκεκριμένως, εἰς τὸ κεφάλαιον Ε', ἐδάφιον 1, γράφει: Εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Μωυσῆν: πρόσταξε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀποβάλουν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου πάντα λεπρόν, ὥστε νὰ μὴ μολυνθῆ τὸ στρατόπεδον (γνώσεις περὶ μεταδοτικότητος τῆς λέπρας), καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔπραξαν οὕτω.

Εἰς ἄλλο βιβλίον, τὸ «Βασιλειῶν Δ» (κεφάλαιον Ε', ἐδάφιον 1-14), ἀναφέρεται ἱσθίς τοῦ λεπροῦ Ἀραμαιοῦ Ναιμάν, ἀρχηγοῦ τοῦ στρατεύματος τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας. Αἰχμάλωτός τις, μικρὰ κόρη ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ὑπηρετεῖ τὴν σύζυγον τοῦ Ναιμάν καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν ὅτι προφήτης τις ἐν Σαμαρείᾳ θεραπεύει τὴν λέπραν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας ἔστειλε τὸν Ναιμάν με ἐπιστολὴν, δῶρα καὶ ὑπηρέτας πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του διαμαρτυρούμενος καὶ λέγων ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ θεραπεύσῃ λεπρόν. Ὁ Προφήτης Ἐλισαῖος, μαθὼν τοῦτο, ἐκάλεσε τὸν Ναιμάν καὶ τοῦ συνέστησεν ὅπως λουσθῆ ἑπτάκις εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ θέλῃ ἰαθῆ. Οὗτος ὅμως, μὴ πιστεύσας, ἤρνήθη. Τελικῶς, πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν του, ἐλούσθη ἑπτάκις εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ ἰάθη (ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ).

Ἐπίσης, εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον (κεφάλαιον Η', ἐδάφιον 2-4) διαβάζομεν: Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἔλθὼν προσκύνει αὐτῷ λέγων: Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς λέγων: Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον (κεφάλαιον Ι', ἐδάφιον 8) ἐπίσης ἀναγράφεται: ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε κτλ. Ὁ Κύριος ἡμῶν

Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους θείαν δύναμιν, διὰ νὰ ἐπιτελοῦν καὶ θαύματα ἀκόμη.

Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον (κεφάλαιον ΙΑ', ἐδάφιον 5) λέγει: τυφλοὶ ἀναβλέπουσι καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσι...». Ἦρχισαν δηλαδὴ οἱ Ἀπόστολοι νὰ ἐκτελοῦν θαύματα.

Εἰς τὸ κατὰ Μᾶρκον (κεφάλαιον Α', ἐδάφιοι 40-43) συναντῶμεν: Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ: Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα καὶ ἐκαθαρίσθη.

Εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν (κεφάλαιον Δ', ἐδάφιοι 27) σημειοῦται: Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰμὴ Νεεμᾶν ὁ Σύρος.

Εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν (κεφάλαιον Ε', ἐδάφιοι 12-16): καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἰκέτευσε αὐτὸν ὅπως τὸν καθαρίσῃ καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἑθεράπευσεν.

Εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν (κεφάλαιον ΙΖ', ἐδάφιοι 12-19) διαβάζομεν: Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήνησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνῆν λέγοντες: Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς: Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν (τοὺς παραπέμπει εἰς τοὺς ἱερεῖς διὰ νὰ πιστοποιήσουν τὴν ἱασίν των καὶ νὰ τοὺς ἐπιτρέψουν τὴν ἐλευθεροκοινωνίαν). Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν: Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλ-

λογενῆς οὗτος; Μολοντί αὐτόν, εἰδωλόλατρός, δὲν εἶχε γινῶσιν τοῦ θεοῦ θελήματος, ἐν τούτοις ἐπέστρεψεν. Ἀλλὰ μήπως ὁμογενεῖς δὲν ἐστάρωσαν τὸν Κύριον;...

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κειμένων τῶν Ἀγίων Γραφῶν συμπεραίνομεν δύο τινά: α) ὅτι ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρχεν ἱκανὸς ἀριθμὸς λεπρῶν εἰς τὸ Ἰσραήλ, καὶ β) τὸ καὶ σπουδαιότερον, ὅτι αἱ ἐν ταῖς Ἀγίαις Γραφαῖς ἀναφερόμεναι περιπτώσεις ἰάσεως ἀποτελοῦν ὄντως θαῦμα, θαῦμα γινόμενον τῇ ἐπιδράσει τῆς θείας δυνάμεως.

Τὸ ὅτι δὲ ἐπρόκειτο περὶ θαύματος, ποῦ ὑπερβαίνει τοὺς φυσικοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ τὴν σημερινὴν συνήθη πραγματικότητα, ἀποδεικνύεται διὰ τεσσάρων ἐπιστημονικῶν ἐπιχειρημάτων:

α) Ἐνῶ ἡ λέπρα ἦτο καὶ μέχρι πρὸ εικοσαετίας ἀκόμη ἀνίατος, εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἰάθη ἤρκεσε μία λέξις ἢ κίνησις τοῦ Κυρίου ὅπως αἱ ἐκτεταμέναι βλάβαι τῆς λέπρας ἐξαφανισθοῦν αὐθαρρὲ καὶ παραχρῆμα, χωρὶς νὰ ἀφήσουν ἴχνος τι καὶ ὁ λεπρὸς νὰ ἰαθῇ.

β) Θὰ ὑπέθετεν ἴσως κανεὶς ὅτι αἱ ἰαθεῖσαι περιπτώσεις ἀνήκον εἰς τὰς σπανιώτατα ἀπαντώσας ἐκτρωτικὰς μορφὰς τῆς λέπρας· ἀλλ' οὔτε περὶ αὐτῶν ἐπρόκειτο, διότι, αἱ μὲν κατόπιν θαύματος ἰαθεῖσαι περιπτώσεις ἦσαν μορφαι πλήρεις λέπρας («λελεπρωμένοι») κατὰ τὸ ἱερὸν κείμενον) καὶ ἐξηλείφθησαν αὐτοστιγμεί, κατὰ δραματικὸν τρόπον, ἐνῶ αἱ ἐκτρωτικαὶ μορφαι καὶ ἐλαφραὶ μορφαι εἶναι, δηλαδὴ μετὰ ἐλαχίστας βλάβας, καὶ ὑποχωροῦν, ἀλλὰ μετὰ χρόνον μακρόν.

γ) Ἡ διὰ τῆς συγχρόνου, σωστικῆς ὄντως, θεραπείας ἐξάλειψις τῶν βλαβῶν τῆς λέπρας γίνεται βαθμιαίως καὶ μετὰ χρόνον μακρόν, ἐνῶ ἡ κατόπιν θαύματος ἱασίς ἦτο ἀστραπιαία. Καὶ

δ) Ἡ σύγχρονος θεραπεία διὰ σουλφονῶν, ἐφαρμοζομένη ἐπὶ προσφάτων μὲν περιπτώσεων λέπρας ἐξαφανίζει τὰς βλάβας, ἐπὶ παλαιῶν δ' ὅμως περιπτώσεων δὲν ἐπηρεάζει τὰς μονίμους βλάβας καὶ παραμορφώσεις. Αἱ κατὰ τὰς Ἀγίας Γραφὰς

περιπτώσεις λέπρας καὶ παλαιαὶ ἦσαν καὶ παραμορφώσεις ἔφεραν, παρὰ ταῦτα ὅμως ἰάθησαν. Πρὸς διαπίστωσιν μάλιστα τῆς πλήρους ἰάσεως τούτων, παραπέμπει αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ἱερεῖς διὰ νὰ διαπιστώσουν τὸ ἱαματικὸν ἀποτέλεσμα.

Καὶ εἰς μὲν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην οἱ Προφῆται ἐθεράπευον ὄχι ἐξ ἰδίας δυνάμεως ἀλλ' ἐπ' ὀνόματι Κυρίου καὶ Θεοῦ, εἰς δὲ τὴν Καινὴν Διαθήκην ἐθεράπευον, οἱ μὲν Ἀπόστολοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ Χριστὸς μετὰ τὴν ἰδικὴν Του θεϊκὴν δύναμιν. Ὁ Κύριος ἐχρησιμοποίησε δύο τρόπους ἀμέσου θεραπείας: α) μετὰ ἕνα Του καὶ μόνον λόγον «καθαρίσθητι», ἢ β) διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς Του.

* * *

Καὶ ἤδη εἰσερχόμεθα εἰς τὸ β' σκέλος τοῦ θεματός μας, τὸ καθαρῶς ἱατρικόν, συνεχίζοντες ἐν ἀρχῇ τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς λέπρας. Ἡ λέπρα ἀκολούθως διὰ τῶν Φοινίκων, ὁμοίως σημιτικῆς φυλῆς καὶ κατ' ἐξοχὴν ναυτικῶν, μετεδόθη εἰς τὴν Εὐρώπην. Αὕτη εἰσέδυσεν εἰς τὴν τότε ἑλληνορωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, κυρίως κατὰ τοὺς πρώτους μ.Χ. αἰῶνας.

Ἀλλὰ καὶ ἐνωρίτερον ἀναφέρεται αὕτη παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων συγγραφέων. Οὕτω Κτησίας ὁ Κνίδιος τὸν 5ον π.Χ. αἰῶνα γράφει: *λεπρὸν, ὡς πᾶσιν ἀπρόσιτον*. Ἡ λέπρα προσέτι ἀναφέρεται παρὰ τοῦ Ρωμαίου Τίτου Λουκρητίου τὸ 95-45 π.Χ., παρὰ τοῦ Γαληνοῦ ὁμοίως (2ος μ.Χ. αἰ.). Ὁ Παιουσανίας ἀναφέρει λέπρειον, δηλαδὴ χωρίον λεπρῶν. Ὁ Ροῦφος ὁ Ἐφέσιος (2ος μ.Χ. αἰ.). Ὁ Ἀρεταῖος τὴν ἀποκαλεῖ «ἡράκλειον πάθος». Εἰς τὴν

Εὐρώπην κατέστη ἐνδημικὴ, κυρίως ἀπὸ τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνος.

Ἀκολούθως, εὐνοηθεῖσα ὑπὸ τῶν Σταυροφοριῶν (11ος-13ος αἰῶν), ἤκμασε κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα, καὶ δὴ εἰς τὰς Σκανδιναυικὰς χώρας, τὴν Πορτογαλίαν, Ἰσπανίαν, Γαλλίαν, Ρουμανίαν, Τουρκίαν, ὅπου ἰδρύθησαν 2.000 λεπροκομεῖα. Ὑπεχώρησε περὶ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἄλλα ἱστορικὰ γεγονότα, πού σχετίζονται μετὰ τὴν λέπραν, εἶναι ἡ κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα λεπτομερὴς περιγραφή τῆς νόσου ὑπὸ τοῦ Danielsen καὶ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Zambaco Pacha. Τὸ αἷτιον τῆς λέπρας, βακτηρίδιον, ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Hansen κατὰ τὸ ἔτος 1873. Τὸ 1913 ὁ Mitsuda ἐφήρμωσε τὴν ἀνοσοποιητικὴν ἀντίδρασιν πρὸς διάγνωσιν. Τέλος, τὸ 1943 ἀνέτειλε νέο φωτεινὸ ἀστέρι πού κατηύγασε τὸ στερέωμα· ὁ Faget εἰσήγαγεν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς λέπρας τὰς ὄντως θαυμαστάς ὑπὸ ἔποψιν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων σουλφόνας.

Ἡ νῦν γεωγραφικὴ ἐξάπλωσις τῆς λέπρας: τὴν σήμερον ὑπολογίζονται εἰς 10 ἑκατομμύρια οἱ λεπροὶ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον. Ἡ νόσος ἐνδημεῖ κυρίως εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, καὶ δὴ εἰς μεγάλην ἀναλογίαν 2-20⁰/₁₀₀ εἰς τὴν Ἰνδοκίαν, Ἰνδίας, Μαλαισίαν, Κεντρικὴν Ἀφρικὴν, Ἀντίλλας καὶ Κεντρικὴν Ἀμερικὴν. Εἰς τὴν Βραζιλίαν ὑφίσταται εἰς ἀναλογίαν 1-4⁰/₁₀₀. Ὀλιγώτερον τοῦ 1⁰/₁₀₀ ὑπάρχει ἀκόμη εἰς τὴν λοιπὴν Ἀφρικὴν, Ἰαπωνίαν, Κίνα, Μέσην Ἀνατολήν, Ἰσπανίαν, Ρωσίαν, Ἀργεντινὴν καὶ Μεξικόν. Εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην σχεδὸν ἐξηφανίσθη, χάρις εἰς τὴν συστηματικὴν ἀπομόνωσιν, εὐχερῆ διάγνωσιν καὶ καλυτέρους ὁρους ὑγιεινῆς.

(Συνεχίζεται)

